

РОЛЬ МІЖОСОБИСТІСНИХ ВЗАЄМИН У ФОРМУВАННІ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО ДІЯЛЬНОСТІ

Міжособистісні взаємини є однією із складових, котрі становлять основу структури педагогічного колективу та його взаємозв'язків із студентством. Провідною детермінантою групових процесів у первинних колективах є саме міжособистісні взаємини, що базуються на змісті групової діяльності та її суспільною значимістю.

Згідно концепції, запропонованої В.М'ясищевим, відносини формуються у процесі взаємодії людини із зовнішнім світом і складають інтегральну систему вибіркового свідомого зв'язків особистості з різними сторонами об'єктивної діяльності і виражаються в діях, реакціях та переживаннях людини і відображають її основні потреби та інтереси.

Поняття «міжособистісні» означає не лише, що об'єктом відносин виступає інша людина, а вказує на взаємну спрямованість стосунків. Беручи за основу твердження, що змістом взаємозв'язків між людьми у процесі спільної діяльності та спілкування є характер їх впливів та дій, потреби та інтереси, ми вживаємо термін міжособистісні взаємини, що виражають оцінку та переживання зв'язків іншими суб'єктами взаємодії, розвиваються і обумовлені віком, статтю, цінностями на яких ґрунтується спілкування людей та факторами соціального впливу[1, ст.179].

Формування міжособистісних взаємин у колективі визначається оволодінням майбутніми педагогами соціально – психологічною компетентністю, яка передбачає опанування методами педагогічної діагностики, умінням будувати педагогічно доцільні взаємини, реалізовувати індивідуальну роботу, знання психології міжособистісного та педагогічного спілкування.

Потреба у спілкуванні із студентами в парадигмі особистісно орієнтованої педагогічної взаємодії проявляється у живому інтересі до особистості студента – майбутнього педагога, у спільному з ним пошуку істини, використанні демократичного стилю спілкування та високому ступені емоційної включеності у процес спілкування.

Одним із найважливіших напрямків формування взаємовідносин в колективі є створення сприятливого соціально – психологічного клімату, атмосфери творчості, реалізація ідеї гуманізму у стосунках.

Конструктивні міжособистісні стосунки виникають завдяки готовності партнерів до позитивної взаємодії у спільній діяльності. Здатність людини до взаємодії детермінується як суб'єктивними факторами її індивідуального розвитку, так і особливостями соціальних інститутів до яких вона входить. Тому можна говорити про те, що стосунки опосередковані значущою спільною діяльністю, дозволяють не тільки створити для себе образ партнера, а й виявити динамічні характеристики цього образу, перевірити стійкість поглядів, переконань і позицій людини, а також автентичність її особистості.

Психологічний словник [2, с.198.] визначає міжособистісні стосунки як зв'язки між людьми, що суб'єктивно переживаються і об'єктивно виявляються у характері і способах міжособистісної взаємодії, тобто взаємних впливів один на одного в процесі їхньої спільної діяльності та спілкування. Це система установок, орієнтацій та очікувань членів групи стосовно один одного, що визначаються змістом, організацією спільної діяльності, а також цінностями, на яких ґрунтується спілкування.

Зрозумілим стає той факт, що в ході соціальної взаємодії між людьми можуть виникати різні міжособистісні взаємовідносини як позитивного, так і негативного характеру: взаємної або односторонньої поваги, довіри, симпатії, співробітництва, або, навпаки, відносини ворожості, недовіри, упередженості. Це так звана психологічна сторона соціальної взаємодії людей.

Особливості міжособистісних взаємовідносин, виступаючи невід'ємною стороною та результатом професійної та іншої соціальної взаємодії людей, в свою чергу, істотно залежать і від психологічних, особистісних характеристик вступають у взаємодію суб'єктів і мають великий вплив на характер і результати виконання ними соціально – рольових функцій.

При організації міжособистісних взаємин перед педагогом постають цілі:

- Формування компетентностей спільної діяльності.

- Створення позитивної мотивації сприйняття та розуміння оточуючих людей.
- Забезпечення сприятливої атмосфери навчання, виховання і розвитку.

Із вище сказаного можна зробити висновок про те, що знання закономірностей спілкування, розвиток навичок і комунікативних здібностей дуже важливі для педагога: тільки в цьому випадку педагогу вдасться включити вихованців у спільну з ним діяльність, налагодити взаємодію та взаєморозуміння, тобто здійснювати повноцінне педагогічне спілкування.

Подальші дослідження передбачають провести у напрямку визначення продуктивних засобів та шляхів формування педагогом оптимальних міжособистісних взаємин у студентському колективі та аналізі стану підготовки майбутніх педагогів до означеного феномену професійної діяльності.

Список використаних джерел

1. Інтеграційні характеристики структурних компонентів міжособистісних взаємин в учнівському колективі підлітків та готовності майбутніх вчителів до їх формування / М. М. Чорній // Український науковий журнал «Освіта регіону». – 2010. – № 1. – С.179.
2. Краткий психологический словарь / [ред.-сост. Л. А. Карпенко; под общ. ред. А В Петровского, М. Г. Ярошевского]. – Ростов н/Д: «Феникс», 1999. – с.198.
3. Чорній М. М. Підготовка майбутніх учителів до формування міжособистісних взаємин в учнівському колективі підлітків : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 19.00.07 «Вікова та педагогічна психологія» / М. М. Чорній. – Тернопіль, 2010. – 20 с.